
Årsredovisning 2016

VafabMiljö
Kommunalförbund

VafabMiljö

Innehåll

VAFABMILJÖ ●

3 Det här är VafabMiljö

4 Vd har ordet

OMVÄRLD OCH INTRESSENER ●

7 Marknad och kunder

EKOLOGISK HÅLLBARHET ●

11 Hållbar samhällsutveckling

14 Driftavdelningarna

SOCIAL HÅLLBARHET ●

21 Medarbetarna

22 Samarbeten och påverkan

EKONOMISK HÅLLBARHET ●

25 Affärsmässig samhällsnytta

VAFABMILJÖ I SIFFROR ●

26 Förvaltningsberättelse

30 Resultaträkning

31 Balansräkning

33 Finansieringssanalys

34 Noter

39 Revisionsberättelse

Det här är VafabMiljö

VafabMiljö är ett Kommunalförbund bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommuner. Vi arbetar med långsiktigt hållbar avfallshantering.

VafabMiljö Kommunalförbund bildades i december 2014. Vid årsskiftet 2015/2016 övergick all verksamhet i Vafab Miljö AB. De flesta av medlemskommunerna har lämnat över sitt renhållningsansvar till kommunalförbundet. Heby, Fagersta, Norberg, Enköping, Västerås och Skinnskatteberg lämnade över under 2015.

Hallstahammars och Salas övergång till till kommunalförbundet skedde under 2016. Surahammar lämnade över den 1 januari 2017.

VafabMiljö ansvarar för den strategiska planeringen av frågor kring avfallshantering och uppgifter som rör insamling och behandling av avfall samt den myndighetsutövning som åligger medlemskommunerna enligt 15 kap Miljöbalken. Förbundet tar fram underlag för renhållningstaxa och renhållningsordning, besluten tas dock av respektive kommun.

Vi arbetar med att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar avfallshantering enligt visionen "Tillsammans skapar vi det hållbara samhället".

VERKSAMHET UNDER KONKURRENS

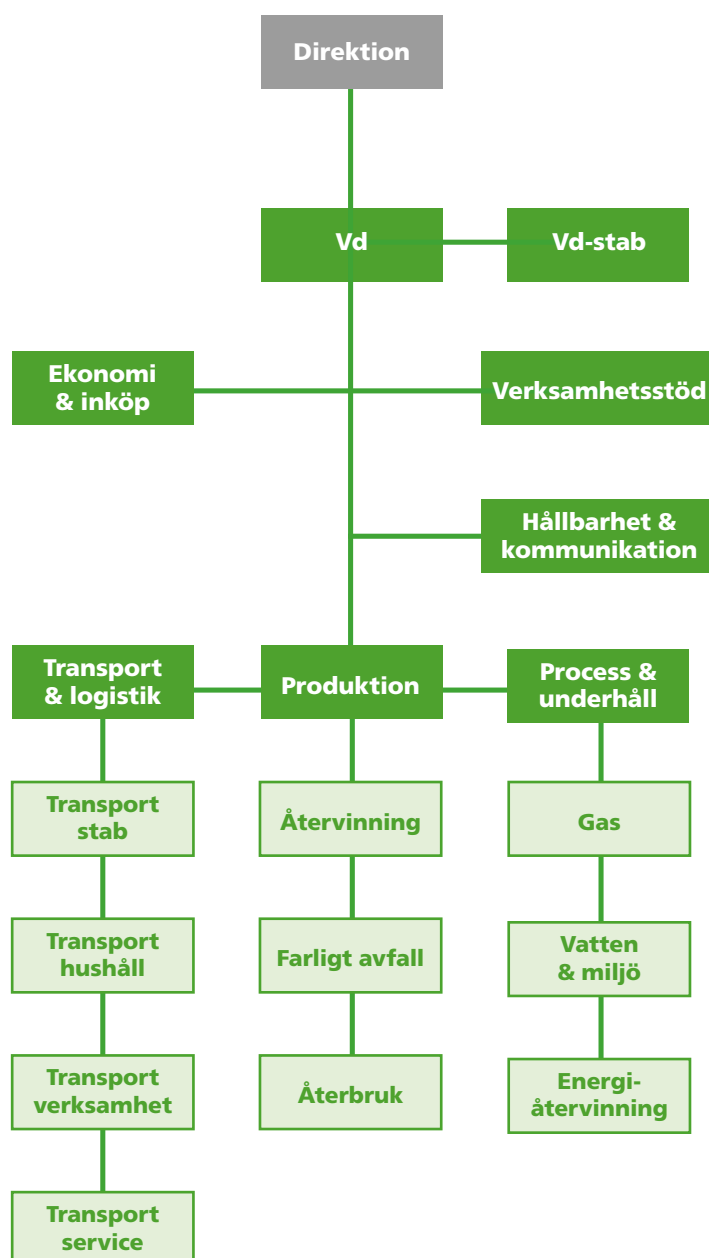
Förbundet har även verksamhet inom konkurrensutsatta delar av avfallshanteringen genom att samla in och behandla avfall från företag och andra verksamheter.

HÅLLBAR RESURSHANtering

VafabMiljö har resurser för miljöriktig avfallshandling i form av insamling, transport, sortering, omlastning, biologisk behandling, förbränning och deponering av avfall.

I regionen har vi fem avfallsstationer och 18 Återbruk. Vi arbetar med att avsätta material för återvinning, producera avfallsbränslen och ta hand om farligt avfall.

ORGANISATION 2016
FR.O.M. 1 OKTOBER

**Carina Färm,
vd, VafabMiljö**

Vd har ordet

När jag tittar i backspegeln och summerar 2016 kan jag konstatera att det har varit ännu ett intensivt år för VafabMiljö.

Sedan 2015 är VafabMiljö ett kommunalförbund. Övergångar av verksamhet från flera av våra medlemskommuner har under året medfört utökad ansvar och många tusen nya kunder som nu ska vända sig till oss istället för till sin hemkommun.

Det ställer krav på organisationen och medarbetarna som ska hantera nya frågor och hitta nya rutiner och arbetssätt. Organisationens har därför vidareutvecklats och anpassats till det nya ansvar och de verksamhetsövergångar som genomförts.

INVESTERINGAR OCH UTVECKLING AV VERKSAMHETEN

En viktig händelse under 2016 var invigningen av den nya reningsanläggningen för lakvatten på Gryta avfallsanläggning. Det är en investering som medfört att vi idag kan behandla lakvattnet själva utan att behöva belasta ett externt reningsverk.

I och med bildandet av kommunalförbundet har vi nu även ett ansvar för slam från enskilda avlopp. Det har under 2016 varit ett omfattande arbete att överta ansvaret från medlemskommunerna. Än återstår dock att hitta synergier och lösningar på omhändertagandet och behandlingen av slammet som ger ett mervärde både för miljön och ekonomin.

I början av 2016 startade vi också krossning av avfall i egen regi, vilket fungerat mycket bra. Krossningen är en viktig länk i kedjan för samarbetet med Mälarenergi och deras anläggning för avfallsförbränning.

Under 2016 har vi tagit fram en långsiktig strategi för insamling av hushållsavfall. Strategin innebär att vi delat in regionen i tre delar. VafabMiljö kommer att utföra insamlingen av

hushållsavfall i Västerås i egen regi. I det östra samt västra insamlingsdistriktet kommer insamlingen genomföras av externa entreprenörer.

// _____
 Jag vill tacka alla som varit med och byggt det nya VafabMiljö under 2016. Nu ser jag fram emot ett intensivt år med de utmaningar och uppdrag som kommer med verksamhetsövergångarna 2017.

_____ //

Med anledning av att förbundet har vuxit ur nuvarande huvudkontor vid Grytaanläggningen i Västerås gjordes en utredning om framtida huvudkontor under våren 2016.

Den har resulterat i ett beslut om samlokalisering av huvudkontoret med Mimer och Mälarenergi i ett centralt läge i Västerås. Inflyttning beräknas ske första kvartalet 2019. På Gryta kan driftorganisationen samordnas i en byggnad och de två tillfälliga modulerna monteras ned.

EKONOMIN

Resultatet för 2016 var +5,9 mkr vilket är 13,4 mkr bättre jämfört med

budget. Det fanns många osäkerheter när budgeten lades hösten 2015; bland annat var inte alla intäkter och kostnader som var kopplade till verksamhetsövergångar kända.

Annat som hänt under året är att en extern entreprenör (Samtek) gick i konkurs. Det innebar att vi fick köpa bilar och anställa ny personal för att klara insamlingen av hushållsavfall i delar av Västerås.

Det är många poster som påverkas av den stora omställning som VafabMiljö nu går igenom, både uppåt och nedåt. Att förbundet VafabMiljö kan utföra uppdraget som innebär en effektivisering och rationalisering jämfört med om 12 kommuner gör det på egen hand är något som förväntats av medlemskommunerna. Vi är därför mycket nöjda med att kunna presentera ett resultat som är bättre än förväntat.

Två stora ekonomifrågor som hantearats under 2016 och som fortfarande inte är avslutade är VafabMiljöns begäran om utökad borgen från medlemskommunerna samt höjning av renhållningsavgifterna till 2017 för att kunna genomföra kommande stora investeringar. Det är känsliga frågor för flera av kommunerna och ännu är inte alla beslut tagna.

VAD HÄNDER 2017?

2017 kommer också att bli ett år med stora utmaningar. Dels internt, med fortsatt överflyttning av ansvar från flera medlemskommuner till kommunalförbundet, och dels genom arbetet att ta fram en ny gemensam avfallsplan för hela VafabMiljö-regionen. Vi har en spännande tid framför oss!

Carina Färm, vd, VafabMiljö

OMVÄRLD OCH INTRESSENER

Som leverantör av samhällsnyttiga och hållbara tjänster påverkar och påverkas vi av vår omvärld och av våra intressenter.

Många hushåll och företag sorterar ut sitt matavfall. För bostadsrättsföreningar och samfälligheter erbjuds fastighetsnära insamling av förpackningar.

Marknad och kunder

I VafabMiljös region finns det cirka 155 000 hushåll och 16 000 företag, som alla producerar avfall. Genom att erbjuda många olika lösningar inom avfalls- och återvinningsområdet kan vi tillgodose behovet av en hållbar, effektiv och miljöriktig avfallshantering.

KOMMUNERNA OCH HUSHÅLLEN

Vi har fem avfallsstationer i regionen som tar emot kommunernas hushållsavfall. De 18 Återbruken har hög tillgänglighet och på landsbygden turnerar vi med vårt mobila återbruk för att erbjuda god service och förutsättningar att källsortera.

Det är viktigt att hålla en hög kvalitet på matavfallet. Det behandlas och blir både biogas och biogödsel som används på jordbruksmark för ekologisk odling.

VafabMiljö har ett aktivt kvalitets-säkringsarbete där samarbeten med hushållen, fastighetsägarna, kommunerna och VafabMiljö är viktigt.

Våra taxor under medelvärdet för Sverige

En undersökning om kommunala taxor, Nils Holgersson undersökningen, görs varje år. Den visar att medelvärdet på renhållningsavgifterna i regionen ligger under medelvärdet för Sverige.

Undersökningen visar också att avgifterna i övriga landet har ökat i mycket högre grad än i vår region.

Kommunikation

VafabMiljö har under 2016 arbetat med olika informationssatsningar. Syftet med informationen är att öka intresset och kunskapen om sortering

och återvinning för att åstadkomma rätt beteende hos hushåll och företag. Som ett led i att minska vår egen miljöbelastning satsar vi mer på digital kommunikation, till exempel genom digitala nyhetsbrev.

Besöken på hemsidan ökade med drygt 20 procent under 2016. Under året har vi introducerat Instagram i våra sociala medier. Sedan tidigare finns vi på Facebook, LinkedIn och YouTube.

VafabMiljö har en omfattande skolinformation och har genomfört ett antal publika aktiviteter, läs mer på sid 22.

FÖRETAG OCH VERKSAMHETER

En miljöriktig avfallshantering kräver samarbete, delaktighet och helhetsperspektiv. Det är viktigt med flexibla, miljöriktiga och kundanpassade lösningar som också är långsiktiga och håller god kvalitet.

Företagens intresse för helhetslös-

ning och fastighetsägarnas intresse för fastighetsnära insamling av förpackningar fortsätter att öka.

Under året ökade vi antalet avtalskunder med 53 stycken.

De avfalls- och återvinningstjänster VafabMiljö erbjuder är bland annat:

- Helhetslösningar för företag
- Återvinningslösningar för hushåll
- Behandlingsmöjligheter
- Insamling och transport av avfall
- Försäljning av återvinningsmaterial
- Återbrukskort för småföretag
- Rådgivning och utbildning

Vi erbjuder också olika lösningar för farligt avfall. Flexisystemet är en lösning som passar både företag, bostadsrättsföreningar och samfälligheter. Med ett Återbrukskort för farligt avfall kan mindre företag lämna detta på Återbruken.

Genom extra försäljningsresurser av Återbrukskort har antalet avtal ökat. Hela 167 nya avtal om Återbrukskort tecknades 2016.

Företags- och verksamhetsförsäljningen är självfinansierad och påverkar inte kostnaden för hushållsavfallet.

Uppför avfallstrappan

Vi arbetar för att erbjuda lösningar som tar oss uppåt i avfallstrappan, där minimering av avfallet står högst upp och därefter materialåtervinning. Det som inte materialåtervinns kan ge energi. Lägst ner i trappan är deponi, och där handlar det om att förvara avfall på ett miljöriktigt och säkert sätt.

AVSÄTTNING AV MATERIAL

Den nedåtgående trenden från 2015 på blandskrotspriset fortsatte även under 2016. Priserna gick ner ytterligare cirka 20 procent, dock med stora svängningar under året. Under årets sista månader kunde det dock vädras en vändning.

Prisutvecklingen på wellpapp och tidningar var den motsatta med en uppgång på cirka 10 procent.

Ingågs- och utgångspriserna för plast stod relativt stilla, men med en relativt stor variation under året.

De sålda återvinningsmaterialen ökade under 2016 men inte så markant som året innan; ökningen stannade på knappt 2 procent.

Biologisk behandling av matavfall och annat organiskt avfall genom VafabMiljös biogasanläggning är fortsatt intressant för marknaden

KUNDSERVICE

Vår kundservice tar emot frågor från

våra företagskunder och från hushållen i Västerås, Enköping, Heby och Skinnkatteberg. Under 2016 kom även Hallstahammar och Sala in. Surahammar är med sedan 1 januari 2017.

Frågorna handlar om tömningar, fakturor, priser, sortering, farligt avfall med mera. Under 2016 har vi utökat antalet medarbetare för att kunna hålla en god servicenivå.

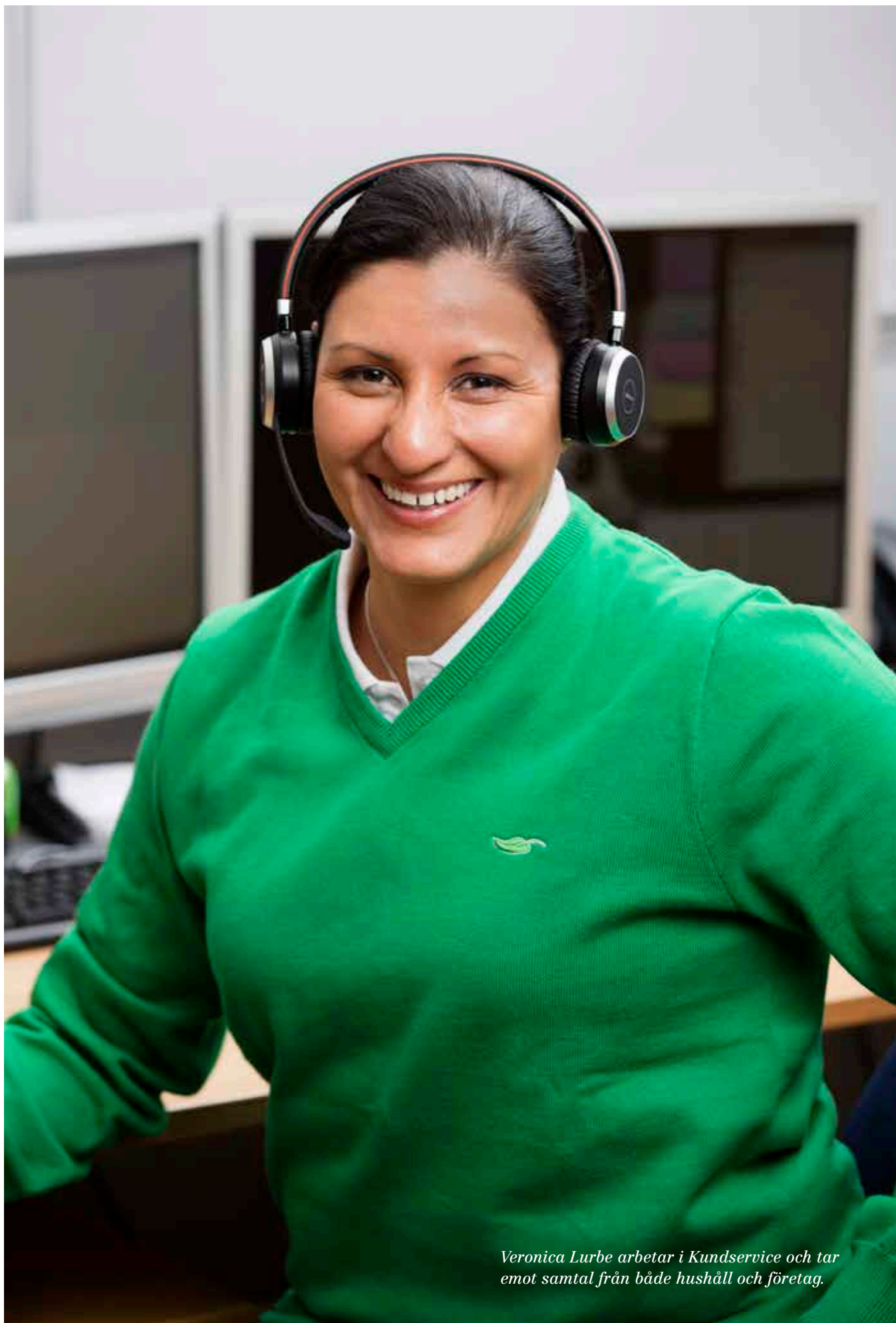
Avfallslösning i Saluhallen, Västerås. VafabMiljö har kärl, containrar, komprimatorer och annan utrustning som kan anpassas efter kundens behov och önskemål.

FAKTA

Nyckeltal

	2016	2015
Antal skolelever som fått information	7 327	7 123
Antal hemsidesbesök	212 101	176 381
Antal nya avtal fastighetsnära ins.	32	31
Antal nya avtal om helhetslösningar	21	33
Antal nya Återbrukskort	167	69
Antal Återbruksbesök (tusental)	1 915	1 910

Veronica Lurbe arbetar i Kundservice och tar emot samtal från både hushåll och företag.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Ekologisk hållbarhet handlar om att långsiktigt bevara vattnets, jordens och ekosystemens produktionsförmåga och att minska påverkan på naturen. En miljöriktig avfallshantering är en förutsättning för det.

BIOGAS
- för en bättre miljö

Vat

Hållbar samhällsutveckling

Vårt uppdrag är att arbeta för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling inom miljö- och avfallsområdet. En avfallshantering som främjar resurshushållning ökar förutsättningarna för en hållbar samhällsutveckling.

VafabMiljö arbetar för att öka återvinningen av material, minska deponeringen samt att ta hand om farligt avfall på ett miljösäkert sätt. Förbättringar inom dessa områden ger positiva miljöeffekter. Energi- och resursåtgången minskar i samhället när avfallet återvinns.

Att ta hand om farligt avfall är en viktig miljöinsats – det gör stor skada om det hamnar på fel ställe.

En fråga som står högt på agendan är att minska avfallet vilket bland annat innebär återanvändning och att använda saker längre innan de slängs.

NY AVFALLSPLAN PÅ GÅNG

Under 2016 påbörjades arbetet med att ta fram en ny avfallsplan med gemensamma taxor och renhållningsföreskrifter för hela VafabMiljöregionen. Avfallsplanen är förbundets viktigaste styrdokument och i den slås fast hur avfallshanteringen ska utvecklas. Planen ska gälla till 2030.

För att få en bred förankring påbörjades ett gediget dialogarbete under hösten 2016. Politiker och tjänstemän bjuds in till workshops. Företag, hushåll, barn och ungdomar engageras genom workshops, kundfokusgrupper och information i skolor. Vi deltar även på ett stort antal publika evenemang runt om i medlemskommunerna Invånarnas

VafabMiljö har nu ett 50-tal förmånsbilar, transportbilar, poolbilar och personalbilar. Samtliga drivs av biogas.

synpunkter är mycket viktiga för att VafabMiljö ska kunna skapa förutsättningar för invånarna i regionen att komma högre upp i avfallstrappan; öka återvinningen och återanvändningen samt minska avfallet.

FOSSILFRIA FORDON

Sedan 2016 är vår fordonsflotta med bilar och maskiner på Gryta avfallsstation fossilfri. Sopbilar, poolbilar, personalbilar, avdelningsbilar och förmånsbilar går alla på biogas. Övriga maskiner såsom lastmaskiner och sorteringsmaskiner tankas med HVO, ett bränsle som har slakteriprodukter som ursprung.

MILJÖ- OCH KVALITETSARBETE

Vår verksamhet påverkas av ett stort antal lagar och bestämmelser inom miljöområdet. För att säkra att lagar och andra krav uppfylls samt för att få struktur i miljöarbetet, arbetar vi sedan länge enligt miljöledningssystemet ISO 14001. Sedan 2013 är ledningssystemet även certifierat enligt kvalitetsstandard ISO 9001.

Betydande miljöaspekter

Varje år görs en genomgång av vår verksamhet för att identifiera var

den största miljöpåverkan uppstår. De betydande miljöaspekterna är de aspekterna som ses som viktigast att arbeta med ur miljösynpunkt och de ligger till grund för vår verksamhetspolicy och mål.

Under 2016 har dessa aspekter ansetts betydande då vi är ett miljöföretag:

- Historisk deponering
- Lakvattenhantering
- Deponigasuppsamling
- Insamling och transport av material
- Information om sortering och avfall till hushåll
- Produktion av biogas

Till dessa betydande miljöaspekter finns rutiner, mål och nyckeltal.

Arbetet med framtagandet av de betydande miljöaspekterna kan längre fram kompletteras av ett arbete kring väsentlighetsanalys som kommer att ingå i en framtida hållbarhetsredovisning.

Under 2017 träffar vi många av våra intressenter såsom politiker, kommunala tjänstemän och allmänheten i samband med arbetet kring avfallsplanen. Deras synpunkter kan även komma att vara en del av

underlaget till en intressentanalys som är ett av de första stegen i en kommande väsentlighetsanalys.

Miljömål

VafabMiljö har fem övergripande mål enligt styrkortets perspektiv, dessa är:

- VafabMiljö ska ha nöjda kunder
- Medarbetarna ska vara kompetenta och engagerade
- Verksamheten ska bidra till ökad resurshushållning
- Samhällets förtroende för VafabMiljö ska fortsatt öka
- Verksamheten ska ha en ekonomi i balans.

Till varje mål finns ett antal delmål vilka mäts och följs upp under året. Måluppfyllelsen för 2016 har varit god. Det övergripande målen för kund och ekonomi har uppnåtts. Målen för medarbetarperspektivet och för kärnverksamheten nådde inte riktigt ända fram bland annat beroende på förutsättningarna att få avsättning för olika materialflöden, till exempel plast och gips.

Revisioner

Ledningsarbetet följs upp via interna och externa revisioner samt via den avvikelserapportering som kommer från medarbetarna och personer utanför organisationen. De interna revisorerna har följt upp arbetet vid fyra tillfällen under året.

I augusti genomfördes en extern revision som gick mycket bra. Det ledde till att VafabMiljö fick ett förnyat certifikat för kvalitetssystemet och en förlängning av detsamma för miljöledningssystemet.

UTSLÄPPSRÄTTER

EU:s system för handel med utsläppsrätter är ett styrmedel för att på ett kostnadseffektivt sätt minska utsläppen av växthusgaser. VafabMiljö's förbränningsanläggning i Köping ingår i handelsperioden för utsläppsrätter för fossilt koldioxid.

INTERN MILJÖKONTROLL

Vid deponierna uppstår lakvatten som måste tas omhand. Framför allt handlar det om att säkerställa

att inga föroreningar från deponierna sprids i omgivningen.

Egenkontroll sker med hjälp av provtagningspunkter i yt- och grundvattnet i omgivningen runt om deponierna.

Som en miljöåtgärd samlas metan-gas upp från deponierna i Västerås och Enköping, eftersom den gasen är en kraftig växthusgas. Den återvinns genom el- och fjärrvärmeproduktion.

AVFALLET ÅTERVINNS

Den största andelen av de avfallsmängder som kommer in till våra anläggningar bearbetas och behandlas för att sedan gå vidare till externa anläggningar för materialåtervinning eller energiåtervinning. En del avfall körs direkt till återvinningsföretag. Exempel är metallskrot samt wellpapp och kartong från Återbruken. Andra material som avsatts är exempelvis tidningar och kontorspapper.

Av det farliga avfallet återvinns avfallsolja och bilbatterier.

FORSKNING OCH UTVECKLING

Det är viktigt att ha god kännedom om kommande myndighets- och kundkrav inom miljöområdet så att beslut om investeringar och andra resursförstärkningar kan göras med god framförhållning.

VafabMiljö utgår i detta arbete från den omvärldsbevakning som branschorganisationen Avfall Sverige arbetar med och det forsknings- och utvecklingsarbete som sker i samarbete med universitet och högskolor, bland annat Mälardalens högskola och Sveriges Lantbruksuniversitet.

Forskning

VafabMiljö medverkar till att stödja miljö- och energiteknisk forskning vid Mälardalens Högskola.

Ett forskningsprojekt (BioUse) om avfallsbaserad kompost och biogödsel i spannmålsodling pågår sedan 1998 i samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet och Hushållningssällskapet i Västmanland.

Sedan 2013 pågår dessutom ett flerårigt forskningsprogram (Future Energy) vid Mälardalens Högskola. VafabMiljö deltar i programmet i projekt rörande bland annat produk-

För att uppnå bästa möjliga avfallshantering arbetar VafabMiljö enligt Avfallstrappan, ett EU-direktiv som beskriver hur avfallet ska tas om hand på bästa sätt för miljön.

tion av biogas. Under året startades ett projekt (PyrAd) där man undersöker hur biogasproduktion kan kombineras med förgasning av rötresten.

Sedan hösten 2013 finansierar vi en företagsdoktorand vid institutionen för kemi på Umeå universitet. Under tre års tid har utsläppsförhållanden undersökts vid förbränning av olika bränslefraktioner ur avfall. Arbetet har resulterat i ett flertal publiceringar i vetenskapliga tidsskrifter. Företagsdoktoranden disputerade i december 2016.

VafabMiljö deltar aktivt i ett flertal organisationer och program på nationell nivå för forskning och utveckling på avfallsområdet, bland annat.

- branschföreningen Avfall Sveriges utvecklingskommitté
- det strategiska innovationsprogrammet RE:Source
- RISE forskningsstyrelse (Research institute of Sweden)
- Jordbruk och Livsmedel
- styrelserna för Stiftelsen Jordbruks- och Miljöteknisk

Forskning och stiftelsen Jordbrukstekniska institutet

Försöksverksamhet

Under året har ett flertal projekt genomförts med syfte att öka materialåtervinningen vid våra Återbruk, utveckla fastighetsnära insamling av smått el-avfall från hushållen, utvärdera miljömässiga effekter vid användande av olika material för sluttäckning av avfallsupplag med mera.

Driftverksamheten

Under året ökade mängden bygg- och rivningsavfall från företag med drygt 40 procent. Mängden avfall som samlades in på Återbruken sjönk något och är tillbaka på nivån för år 2014. För att minska koldioxidutsläppen ytterligare tankas VafabMiljös maskinpark numera med fossilfritt HVO-bränsle.

INSAMLING FRÅN HUSHÅLL

Hushållsavfallet som VafabMiljö tar hand om kommer in via insamlingen av restavfall och bioavfall. Restavfallet ökade något från 50 000 ton till 50 400 ton. Bioavfallet ligger på samma nivå som föregående år, drygt 17 400 ton.

Återbruken

Till Återbruken, våra återvinningscentraler, kan hushållen lämna grovavfall och farligt avfall. På Återbruken finns också insamling av tidningar och förpackningar som omfattas av producentansvar.

Förutom våra 18 stationära Återbruk driver vi ett mobilt Återbruk som besöker tio tätorter i Enköping, Sala, Surahammar och Heby.

Avfallsmängderna som samlades in från Återbruken var 90 900 ton vilket är en minskning med knappt 4 procent. Mängderna är tillbaka på samma nivåer som 2014. År 2015

var speciellt då väldigt mycket trä och annat byggavfall kom in till Återbruken i slutet av året. Många passade troligen på att renovera då möjligheten till ROT-avdrag försämrades från 2016.

Antalet besök var drygt 1,9 miljoner i nivå med föregående år. Sorteringen på Återbruken gör att drygt 95 procent av avfallet kunde återvinnas. Antingen genom materialåtervinning eller genom förbränning med energiutvinning.

Småföretag med Återbrukskort kan använda Återbruken för att lämna mindre mängder affärs- och industriavfall.

Pantinsamlingen har fungerat bra under 2016. Pantmaskinen "Pantamera express" installerades på Återbruket Ängsgärdet i samarbetet med Pantamera.

Mobila Återbruket körs nu i egen regi med nya containrar och nytt utseende.

Farligt avfall från hushåll

Den insamlade mängden farligt avfall, inklusive elavfall samt kyl- och frysskåp, var drygt 8 700 ton 2016 jämfört med 8 500 ton under 2015.

Hushållen lämnade in nära 27 kg farligt avfall per invånare, vilket är bland de största mängderna i Sverige. El-avfallet utgör mer än hälften av mängderna.

Statistik från El-kretsen visar att i regionen varierade den insamlade mängden elektronik med producentansvar mellan 13,3 kg/invånare och 19,6 kg/invånare vilket kan jämföras med ett medel i Sverige på 13,3 kg/invånare.

El-avfall kan även lämnas till Samlaren. Samlaren är ett skåp där hushållen kan lämna mindre el-avfall, batterier och glödlampor. Skåpet finns idag i två butiker i Västerås.

Hushållsentreprenader

VafabMiljö ansvarar för insamling och transport av hushållsavfall i samtliga kommuner. I Enköping, Sala och delar av Västerås sköts insamlingen med hjälp av entreprenörer.

Hushållsnära insamling

VafabMiljö jobbar med hushållsnära insamling av förpackningar från hushåll i regionen. Ett exempel är vårt uppdrag att hämta förpackningar i Mimers ca 240 miljöbodar i Västerås och Salabostäder i Sala. Även städning och kärntvätt ingår i uppdraget.

Insamlingen av förpackningar ökade förra året med 2 700 nya hushåll och totalt har nära 40 000 hushåll fastighetsnära insamling av förpackningar.

Insamlingen har betydelse för att mer avfall lätt ska kunna källsorteras till återvinning istället för att läggas i restavfallet.

VERKSAMHETSPOLICY

VafabMiljö bygger det långsiktiga hållbara samhället och en säker och trygg arbetsplats genom att:

- Vi arbetar med hushållning av resurser, genom effektiv material- och energiåtervinning, återanvändning och förebyggande av avfall.
- Vi är experter på det vi gör och hjälper våra kunder och uppdragsgivare att agera miljöriktigt.
- Vi är en pålitlig samarbetspartner som vet vad våra kunder behöver, levererar rätt kvalitet och alltid lever upp till lagar och andra krav.
- Vi strävar alltid efter förbättring av våra arbetsätt så att de blir säkra och effektiva.
- Vi är öppna för nya idéer och engagerar oss för att hitta de bästa lösningarna.
- Vi bryr oss om varandra och samarbetar för att förebygga risker, föroreningar, olyckor och andra fel.

Antal hushåll som har fastighetsnära insamling av förpackningar ökade med 2 700 hushåll förra året.

externa transportörer.

Mängden avfall från industrin är något större än föregående år, 26 100 ton exklusive jordar.

Mängderna förorenade jordar som togs emot var 155 000 ton. Västerås dominerar fortfarande bland de stora byggprojekt där marken varit förorenad. Den förorenade jorden grävs upp och skickas till behandling.

Övriga transporter

Transporterna mellan de egna anläggningarna och till externa anläggningar genomförs med både interna och externa resurser.

ÅTERVINNING OCH BEHANDLING

De senaste åren har kraven på avfallsbehandlingen ökat. Deponierna ska uppfylla allt strängare miljökrav både när de är aktiva och då de ska avslutas. Vissa avfallslag får inte längre deponeras.

Även miljökraven på förbränningsanläggningarna har ökat. Detta innebär mer omfattande miljökontroller och att rökgasreningen på förbränningsanläggningarna blivit mer avancerad.

För VafabMiljö har denna förändring haft stor betydelse för både verksamheten och ekonomin eftersom miljökraven gör behandlingsverksamheten mer komplicerad och dyrare.

För att nå miljömålen och klara miljökraven utvecklas behandlingsverksamheten kontinuerligt genom

INSAMLING FRÅN FÖRETAG

Vi arbetar även med insamling av industri- och affärsavfall. VafabMiljö har containrar, liftdumprar och komprimatorer som hyrs ut till kunder. Hämtning av avfall genomförs med egna fordon och även i samarbete med andra åkerier.

Under 2016 har mängderna verk-

samhetsavfall och bygg/rivningsavfall ökat kraftigt. Ökningen är 41 procent jämfört med 2015. De avfallslag som ökat mest är betong, bygg- och industriavfall till sortering och returträ.

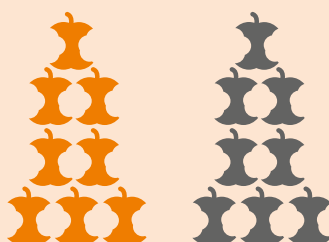
Farligt avfall från företag

VafabMiljö samlar in farligt avfall från industrier och företag med hjälp av

Återbruken ■ 2016 ■ 2015
2016: 90 900 ton, 2015: 94 400 ton

Bioavfall/matavfall ■ 2016 ■ 2015
2016: 17 400 ton, 2015: 17 400 ton

Restavfall ■ 2016 ■ 2015
2016: 50 400 ton, 2015: 50 000 ton

olika åtgärder för att utnyttja avfallet som en resurs. Inriktningen är att öka materialåtervinningen och att minska förbränningen och deponeringen.

Materialåtervinning

Omkring 33 000 ton avfall har materialåtervunnits. Det är i nivå med föregående år. Det är framför allt papper, tidningar, metallskrot, mjukplast, wellpapp och glas som har materialåtervunnits. Positivt är att andelen återvunnet material har ökat med 4 procent jämfört med material till förbränning.

Trädgårdsavfall har komposterats. Jord och sten har använts som sluttäckningsmaterial på deponierna.

Sortering och krossning

I sorteringsanläggningen på Gryta finns en balpress som kan ta emot olika pappersslag samt mjuk- och hårdplast. I anläggningen har papper, tidningar, wellpapp och mjukplast balats.

På samtliga avfallsstationer finns det omlastnings- och sorteringsmöjligheter. På anläggningarna finns tillgång till materialhanterare för ökad återvinning av metaller, trä och övrigt brännbart avfall.

Under året har krossning av returträ och grönflis skett i egen regi på alla anläggningar. Flera nya maskiner har köpts in. Tidigare köptes tjänsten in av entreprenör.

Biogasanläggning

Bioavfall/matavfall har behandlats tillsammans med vallgrödor och fettavskiljarslam i biogasanläggningen i Västerås. Anläggningen producerar

biogas och biogödsel.

Under 2016 behandlades drygt 24 250 ton bioavfall, fettavskiljarslam och vallgröda. Av detta framställdes 1,9 miljoner m³ fordonsgas och 25 800 ton biogödsel.

I regionen finns många fordon som drivs av biogas. Västerås Lokaltrafik har 154 bussar. Det finns flera hundra arbetsfordon, såsom taxibilar och transportbilar. Vår entreprenör i Västerås har 3 sopbilar. VafabMiljö har omkring 17 sopbilar, samt nära 50 transportbilar, poolbilar och personbilar som drivs av biogas.

En större investering har gjorts i krossutrustning; två krossmaskiner, två lastmaskiner och en materialhanterarmaskin.

VafabMiljö äger fem publika tankstationer och fyra tankstationer för bussar.

En publik tankstation har börjat byggas i Fagersta. Den kommer att tas i drift under 2017.

Den totala gasförsäljningen inklusive gas till bussar har ökat med nära 7 procent jämfört med 2015.

Efterfrågan på biogas är större än tillgången vilket under 2016 lett till att en del naturgas av fossilt ur-

sprung, cirka 27 procent har blandats in i biogasen på årsbasis. Det är främst under vardagar som den egna gasen inte räckt till.

Övrig biologisk behandling

I Fagersta, Sala och Västerås finns resurser för biologisk behandling. En utsorterad organisk fraktion ur restavfall, trädgårdsavfall från bland annat Återbruken samt slam från avloppsreningsverk komposteras på anläggningen i Sala. Tekniken bygger på en forcerad kompostering i boxar med tak av GoreTex-duk.

Behandling av farligt avfall

Det finns behandlingsresurser för farligt avfall på Gryta avfallsstation.

För att ta hand om oljehaltigt vatten finns det en oljestation. Här kan oljan återvinnas och det utgående vattnet renas. Slam från oljestationen och oljeförorenade massor behandlas genom kompostering. Detta arbete drivs i samarbete med entreprenör.

Avfallsolja tas emot och mellanlagras i tankar. Oljan kvalitetssäkras innan den skickas till återvinning.

På Gryta avfallsstation finns en klass 1-deponi för farligt avfall, såsom förorenade jordar och massor. Massorna kan exempelvis vara förorenad betong, guterisand och asbesthaltiga material.

Det finns även ett mellanlager, där farligt avfall från företagskunder och Återbruken lagras för att sedan skickas till olika behandlingsanläggningar.

Avfallsstationerna i regionen har tagit emot förorenade jordar, kyl- och frysskåp, elektronik och tryckimpregnerat trä.

VafabMiljö har även avtal med externa behandlingsanläggningar som kan ta hand om farligt avfall.

Säkerhetsrådgivning

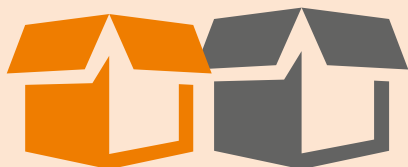
VafabMiljö:s säkerhetsrådgivare har kontakt med företagskunder för att informera om rätt hantering av farligt gods.

Energiproduktion

I Norska avfallsvarmeverk i Köping tas avfall emot för förbränning med energiutvinning. Anläggningen har tagit

Materialåtervinning ■ 2016 ■ 2015
2016: 32 800 ton, 2015: 33 000 ton

Förbränning ■ 2016 ■ 2015
2016: 144 000 ton, 2015: 145 000 ton

Biogasanläggningen på Gryta. Till vänster i bild ses uppgraderingsanläggningen för biogas. Till höger syns den runda rötammaren.

Kjell Henriksson tar prov på yt- och grundvatten enligt programmet för egenkontroll

emot 22 100 ton avfall. Värmeleveransen till fjärrvärmenätet har varit 64 300 MWh. Byte av ekonomiser har gjorts under året för att öka tillgänglighet och höja effekten på förbränningsanläggningen. Anläggningen i Köping ingår i handelsperioden för utsläppsrätter för fossilt koldioxid, som för 2016 uppgick till cirka 8 900 ton och för 2015 uppgick till cirka 7 900 ton. Ökningen beror på en ändring i Naturvårdsverkets schablon där andelen fossilt koldioxid i avfall höjts.

VafabMiljö är beroende av externa förbränningsanläggningar för avsättning av brännbart avfall och avfallsbränslen. Mängden avfall till förbränningsanläggningar har minskat jämfört med föregående år.

Under året har en stor del av leveranserna av avfallsbränsle gått till Mälarenergis panna 6. Ett avtal har tecknats med Mälarenergi om bränsleleveranser för säsongen 2016/17. I övrigt har avfallsbränsle levererats till Fortum Värmes anläggningar i Sigtuna.

VafabMiljö jobbar med att förbättra utsortering av olika bränslekvaliteter.

Det har varit svårt att hitta avsättning för den sorterade plasten i form av grovavfall från Återbruken. Ambitionen är att den ska materialåtervinnas men under 2016 har den skickats till energiutvinning.

Restavfall, trä, ris och grenar, plast i form av grovavfall har skickats till energiutvinning. Totalt cirka 144 000 ton under 2016, vilket är en minskning mot föregående år.

Deponering och sluttäckning

De gamla deponierna i Enköping, Fagersta, Köping, Sala och Västerås ersattes år 2009 med en ny deponi på Gryta. Deponin var anpassad till de nya EU-kraven.

Under 2016 deponerades gips, isolering, PVC-rör och andra material som är svåra att återvinna eller förbränna med energiutvinning.

Under 2016 har inga sluttäckningar gjorts på Gryta. Däremot har arbete genomförts för att klarlägga strategin för den fortsatta utbyggnaden av deponierna. Nya deponiytor för farligt och icke farligt avfall har byggts och tagits i drift 2016.

Sluttäckningen vid Sänkmossens

avfallsstation i Fagersta påbörjades 2012 då deponin terrasserades och tätskikt installerades. Under 2016 har resterande delar i sluttäckningskonstruktionen, dränerings- och skyddsskikt, upphandlats och utförts.

På Isätra utanför Sala ska anläggningen vara sluttäckt senast 2020. Sluttäckning av en första etapp och ledningssystem för avledning av dagvatten har projekterats.

På Annelund i Enköping har sluttäckningsetapp 2 (3,5–4 hektar av totalt 11 hektar) tidigare färdigställt med tätskikt. Under året har arbete fortsatt med installation av dräneringsmatta samt påläggning av skyddsskikt.

På Norså färdigställdes sluttäckningen av slaggdeponin – farligt avfall deponi – 2013.

Sluttäckning av deponin för icke farligt avfall och som påbörjades 2014, har under 2016 fortsatt med påläggning av skyddsskikt. Sluttäckningen planeras vara klar vid utgången av 2017.

Totalt har 241 000 ton massor använts i olika sluttäckningsarbeten och konstruktioner.

De 18 Återbruken hade drygt 1,9 miljoner besökare som lämnade nära 91 000 ton avfall. På bilden Natalie Lindkvist.

Undantag

På grund av begränsade möjligheter att ta hand om materialet har VafabMiljö tvingats söka undantag från förbuden att deponera brännbart och organiskt avfall.

För 2016 har två ansökningar gjorts som omfattar totalt 1 400 ton sådant material. Under 2016 har knappt 1030 ton avfall deponerats på undantag, till exempel gjuterisand och brandrester, förorenade massor, visst organiskt slam, och andra specialavfall.

GASUTVINNING

Som en miljöåtgärd samlas metangas upp från deponier.

På Gryta och Annelund har den totala energiutvinningen 2016 varit 11 500 MWh.

På Isätra har provborrningar och propumpning av gas genomförts. Ett gasutvinningssystem har upphandlats 2016 och kommer att byggas under 2017.

LAKVATTENRENING

En viktig del i miljöarbetet är att ta

hand om det lakvatten som uppstår vid deponierna. Lakvattnet tas om hand via kommunernas reningsverk eller lokalt på avfallsstationerna.

Totalt pumpades cirka 300 000 m³ lakvatten till de kommunala reningsverken under 2016.

SBR-anläggningar för lakvatten

Byggandet av en SBR-anläggning, en lokal anläggning för rening av lakvatten, startades 2015 på Gryta i Västerås. Anläggningen togs i drift under 2016. SBR står för satsvis biologisk rening. Lakvattnet behandlas i anläggningen och leds sedan genom ett sandfilter. Det reade vattnet pumpades till avloppsreningsverket under en försöksperiod men leds sedan december till Svartån.

Lakvattnet från Isätra behandlas i en SBR-anläggning där vattnet luftas och leds till en våtmark innan det leds till reningsverket för fortsatt rening.

På Norså behandlas allt lakvatten i en SBR-anläggning med ett filter som avslutande steg innan det leds till recipient. Under året har 26 000 m³ vatten behandlats.

Farligt avfall hushåll ■ 2016 ■ 2015
2016: 8 710 ton, 2015: 8 550 ton.

Farligt avfall totalt ■ 2016 ■ 2015
2016: 191 900 ton, 2015: 234 500 ton.

SOCIAL HÅLLBARHET

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. För VafabMiljö handlar det bland annat om mångfald, utbildning och ett stort samhällsansvar.

Kompetensutveckling är viktigt. 100 miljöarbetare har fått utbildning i materialkunskap och samtliga chefer har utbildats i nya arbetsmiljöföreskrifter.

Medarbetare

VafabMiljö fortsätter växa. Vid årsskiftet var vi 238 medarbetare, 36 fler än 2015. Anledningen är övergången till kommunalförbundet som innebär såväl större ansvar som en utökad verksamhet.

Under året har arbetet med kommunalförbundet fortsatt vilket inneburit övergång av medarbetare från Hallstahammar och Sala. Vi har också rekryterat nya medarbetare i takt med att verksamheten ökat.

En mångfalds- och jämlikhetsplan har tagits fram under 2016. Den innehåller mål och aktiviteter för 2016–2018. Mångfalds- och jämställdhetsperspektivet ska vara en naturlig del av vår verksamhet. I planen ingår delar som arbetsförhållanden, hur föräldraskap förenas med arbetet, kränkande särbehandling, rekrytering, löner och kompetensutveckling.

ARBETSMILJÖ

Vi arbetar ständigt för en trygg och säker arbetsplats genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete till exempel genom företagssamverkan mellan arbetsgivare och fackliga parter och skyddskommittémöten samt kontinuerlig utbildning. Samtliga chefer har under året gått en heldagsutbildning om den nya föreskriften AFS 2015:4 Organisatorisk och social arbetsmiljö.

100 medarbetare har deltagit i en intern utbildning kring materialkunskap. Viktigt för en god arbetsmiljö för medarbetarna på Återbruken och kompetenshöjande för samtliga.

HÄLSOFRÄMJANDE ARBETE

VafabMiljö har ett aktivt hälsoarbete. Många medarbetare tränar regel-

bundet i vårt eget gym eller nyttjar möjligheten att få träningskort hos extern arrangör sponsrat. Våra medarbetare erbjuds hälsoundersökning hos Företagshälsovården samt subventionerad massage.

Under 2016 anordnades ett stort antal aktiviteter av trivsel- och friskvårdsgruppen.

FAKTA

Nyckeltal

	2016	2015
Antal tillsvidareanställda	238	202
Antal män	166	141
Antal kvinnor	72	61

Sjukfrånvaro 2016

	Totalt sjukfrånvarotid i %		
	Totalt	Kvinnor	Män
–29 år	1,7	2,2	1,5
30–49 år	4,1	6,0	2,9
>50	7,3	7,8	7,2
Totalt	5,3	6,3	4,9
Totalt 2015	4,5	4,1	4,7

Samarbeten och påverkan

VÄLGÖRENHET

Under 2016 har VafabMiljö fortsatt samarbetet med olika organisationer för insamling av föremål till återanvändning. På Återbruket Trångfors startade insamling av föremål till återanvändning i maj i samarbete med Jobbcentrum i Hallstahammars kommun. Denna insamling finns nu på 12 av våra 18 Återbruk.

Hushållen kan lämna pantflaskor och burkar till välgörenhet på samtliga 18 Återbruk.

Vissa Återbruk har även en insamling av textilier.

FÅTT-PROJEKTET

På Återbruket Gryta finns en särskild box där återanvändbart trä kan lämnas. Detta återanvänds sedan av Bjurhovdaskolans träslöjd.

Under VafabMiljö-dagen på Gryta avfallsstation roade Vattenmannen och Speed både stora och små.

FÅTT-projektet –Från Återbruk Till Träslöjd–har startats i Västerås.

SKOLINFORMATION OCH STUDIEBESÖK

VafabMiljö har sedan länge träffat skolelever och studenter för att berätta om avfall och miljö. Informatorerna träffade 7 300 elever, vilket är en ökning sedan 2015. Elever inom SFI, Svenska för invandrare, är en allt större målgrupp som vill ha avfallsinformation.

Under 2016 fick VafabMiljö möjligheten att starta en Bo-skola i Västerås i ett samarbete med Mälarenergi och Mimer. I en lokal som Mälarenergi äger har vi på ett enkelt sätt byggt upp en hemliknande miljö dit nysvenskar får komma och lära sig mer om det egna boendet. Allt från el-avtal och att hushålla med dricksvatten till hur källsortering av avfall går till.

Intresset för studiebesök från kommuner i andra delar av Sverige och utomlands fortsatte att stiga. Framför allt är det information om källsortering av bioavfall och studiebesök på biogasanläggningen som lockar. Drygt 940 personer togs emot på studiebesök (utom skolbesök) under 2016, vilket var 300 fler personer än föregående år.

PUBLIKA AKTIVITETER

VafabMiljö har tillsammans genomfört ett antal informationsträffar med nya och befintliga kunder samt deltagit i 6 publika aktiviteter och mässor under 2016. En av aktiviteterna var VafabMiljö-dagen som anordnades på Gryta i Västerås med aktiviteter för både vuxna och barn.

Förutom att Biogasanläggningen, fordon och maskiner visades upp så invigdes den nya SBR-anläggningen, där lakvatten från avfallsstationen renas. Under dagen var det föredrag om kemikalier, tävlingar med mera.

INTERNATIONELLT SAMARBETE

Samarbetet med Botswanas

huvudstad Gaborone fortsätter. Under 2016 påbörjades ett nytt projekt, ett försök med källsortering i ett bostadsområde i Gaborone. Projektet syftar till att ordna samlingsplatser i området men framför allt att arbeta med beteende- och attitydfrågor för att få människor att sortera ut det återvinningsbara ur soporna.

Lärdomar från detta projekt ska sedan användas för att vi i Västerås ska bli bättre på att nå ut med information till invånare med annan bakgrund och andra vanor. Förutom Västerås stad och VafabMiljö deltar Bostads AB Mimer och Bjurhovdaskolan i projektet, som liksom tidigare finansieras av Sida/ICLD.

VafabMiljö fortsätter också att delta i den nationella satsning som syftar till att öka exporten av svenskt avfallskunnande. Efterfrågan är stor och genom samarbete med andra aktörer ökar våra möjligheter att bidra till det hållbara samhället globalt. Under 2016 beviljades initiativet medel från RE:Source för att utveckla en nationell samordning.

Informatörerna träffade 7 300 elever under 2016. Bland annat elever som studerar svenska för invandrare.

EKONOMISK HÅLLBARHET

En god ekonomi är en förutsättning för att ta ekologisk och social hänsyn. Den tryggar också nödvändiga investeringar för en hållbar avfallshantering.

Affärsmässig samhällsnytta

I den nya SBR-anläggningen renas lakvatten. Det renade vattnet leds sedan ut i Svartån.

VafabMiljö deltar i utvecklingen av den cirkulära ekonomin, till exempel genom den nya avfallsplanen. Under året har ett antal miljöinvesteringar gjorts för att fortsätta utveckla miljöarbetet.

MILJÖINVESTERINGAR

Ekonomisk hållbarhet innebär långsiktig lönsamhet som kan bland annat trygga investeringar. Under 2016 gjordes flera viktiga miljöinvesteringar:

- Lakvattenrening SBR 60 mkr
- Renhållningsfordon med biogasdrift eller HVO-bränsle cirka 15 mkr
- Lastmaskiner på avfallsanläggningar cirka 5 mkr. Drivs av miljövänligt HVO-bränsle.
- Nyanläggning av deponi på Gryta (1B) cirka 30 mkr.
- Sluttäckning av deponier cirka 10 mkr. Mest Sänkmossen och Isätra.

CIRKULÄR EKONOMI PÅ FRAMMARSCH

Med Cirkulär ekonomi menas en hållbar och miljövänlig ekonomi där produkter tillverkas med hög kvalitet för att kunna återanvändas eller lagas. Materialet som används vid tillverkning är förnyelsebara. Transporter sker på ett miljövänligt sätt med förnyelsebara bränslen. Avfallet betraktas som en resurs,

där det går tillbaka till producenten eller tillbaka till naturen utan att göra skada.

Genom cirkulär ekonomi minskar negativa effekter på miljön, hälsan och klimatet. Cirkulär ekonomi är inspirerat av naturens kretslopp.

Sedan 2015 har EU en handlingsplan för cirkulär ekonomi och den svenska regeringen har cirkulär ekonomi som en prioriterad fråga för att öka resurseffektivitet och minska miljö- och klimatpåverkan samtidigt som det gynnar näringslivsutveckling och nya jobb.

Nya verksamheter växer fram där bland annat byggmaterial, möbler och elektronik återanvänds. Allt fler företag erbjuder utlåning, uthyrning och delning av olika produkter, såsom gräsklippare och symaskin.

Ett politiskt beslut i den riktningen är det nya RUT-avdraget som började gälla den 1 januari 2017. Avdraget gäller reparation och underhåll i hemmet av vitvaror och utrustning för elektronisk kommunikation till exempel dator, surfplatta, tv och smarta telefoner.

För att gå över i en cirkulär

ekonomi måste vi tänka om kring hur produkter designas och hur vårt ägande ser ut. Produkterna behöver kunna lagas och materialen återvinnas. Det skulle minska utvinning av material, bearbetning i fabriker och långa transporter. På så sätt skulle vi spara på jordens resurser och minska utsläppen av koldioxid.

Det skulle också skapas nya arbetstillfällen genom förarbetning av material, sortering, inhämtning och återproduktion. Genom att dela på produkter sparar vi på både materiella och ekonomiska resurser.

VafabMiljös bidrag

VafabMiljö ska vara med i utvecklingen av den cirkulära ekonomin. Den nya avfallsplanen, som planeras ska gälla från 2019, är en del av det arbetet.

Avfall är en resurs. Genom att ge rätt förutsättningar, kunskap och inspiration ska vi arbeta för att invånarna i våra medlemskommuner kommer högre upp i avfallstrappan och på så sätt bidra till en cirkulär ekonomi. Återvinn, återanvänd och minimera är honnörsord.

Förvaltningsberättelse

Om inte särskilt anges redovisas samtliga belopp i tusentals kronor och inom parentes anges motsvarande värde föregående år. Jämförelsetal för föregående år avser koncernen om inget anges.

Förbundsdirektionen och verkställande direktören för VafabMiljö Kommunalförbund (organisationsnummer 222000-3129) får härmed avge följande redovisning för verksamheten under räkenskapsåret 2016.

Förbundets verksamhet

VafabMiljö Kommunalförbund är bildat av medlemskommunerna i Västmanlands län (Arboga, Fagersta, Hallstahammar, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommun) samt Heby och Enköpings kommun.

VafabMiljö har i uppdrag att behandla medlemskommunernas hushållsavfall och att göra det med stor miljöhänsyn, god affärsmässighet och kostnadseffektivitet samt med hög service och kvalitet gentemot avfallslämnarna. Vidare har Kommunalförbundet ett grundläggande ansvar enligt Miljöbalken att utöva tillsyn, ta fram renhållningsordningar med avfallsplaner, besluta om taxor och avgifter, vara beställare alternativt utförare av insamling och transport av hushållsavfall samt att informera och utveckla verksamheten.

Förbundet ska medverka till att skapa en långsiktigt hållbar avfallshandling i regionen med utgångspunkt från nationella, regionala och lokala miljömål. Förbundet arbetar även med att avsätta material för återvinning, producera avfallsbränslen, ta hand om farligt avfall på våra samtliga 5 avfallsstationer, 18 återbruk samt förbrännings- och biogasanläggningar. Förbundet har även avfallsverksamhet på den konkurrensutsatta marknaden, bl. a. genom att samla in, transporterera och behandla avfall från företag.

Omvärldsanalys

Den allt högre importen av avfall till förbränning gör att marknadspriserna för avfallsförbränning ökar. En skatt på avfall till förbränning kan

komma att införas med syfte att styra mot ökad materialåtervinning. Både marknadspriserna och skattefrågan påverkar kostnaderna för avfallshandlingen och gör alternativten till avfallsförbränning mer ekonomiskt intressanta.

Regeringen tillsatte under 2015 en utredning om hur handel med begagnat, reparationer och uppgradering av olika produkter kan öka. Målet är att nå en mer resurseffektiv ekonomi och att minska miljöpåverkan. Utredningen ska redovisas tidigast under våren 2017.

Branschen väntar fortfarande på regeringens beslut i frågan om var ansvaret för insamlingen av förpackningar och returpapper från hushållen skall ligga. Om beslutet blir att kommunerna får ansvaret kommer det att påverka VafabMiljös verksamhet genom ett utökat ansvar från medlemskommunerna.

Under 2016 har den svenska biogasmarknaden börjat få en hårdare konkurrens från importerad biogas. Den importerade biogasen har helt andra ekonomiska förutsättningar genom statliga produktionsstöd, något som inte finns i Sverige i dagsläget. Detta snedvrider konkurrensen vilket kan hota avsättningen av svensk biogas och därmed dess framtid.

I samband med starten av det strategiska arbetet, hösten 2016, att ta fram en ny gemensam avfallsplan för samtliga kommuner inom Förbundet har ett omfattande arbete gjorts för att ta fram underlag som beskriver omvärldens krav och regelverk samt omvärldsanalys och trendspaning. Framtaget underlag belyser de stora megatrenderna såsom digitalisering, globalisering och urbaniseringens påverkan och möjligheter på VafabMiljö i framtiden.

Koncernen

Under juni 2015 köpte VafabMiljö Kommunalförbund aktierna i Vafab

Miljö AB (556191-4200) från medlemskommunerna och verksamhetsövertagelse skedde per den 1 januari 2016. Dotterbolaget Vafab Miljö AB är därefter vilande förutom en kvarvarande tvist som drivs och kommer att avslutas i bolaget. Förbundet har en långfristig skuld i balansräkningen på 64,2 mkr till medlemskommunerna avseende förvärvet av aktierna av i Vafab Miljö AB. Lånet är belagt med ränta.

Vafab Miljö AB (556191-4200), Tkr	
Ägd andel	100%
Bokfört värde	64 200
Eget kapital	60 982

Förbundet har en skuld på 64,2 mkr till Vafab Miljö AB avseende förvärvet av inkråmet från dotterbolaget. Tillgångar till ett värde av 578,8 mkr och skulder till ett värde av 514,7 mkr.

Endast ett fåtal transaktioner har skett mellan koncernföretagen under 2016.

Utvärdering av god ekonomisk hushållning och ekonomisk analys

VafabMiljö Kommunalförbund har bedrivit sitt andra år. I diagrammet på sidan 27 visas koncernens siffror, då största delen av all verksamhet föregående år bedrevs i dotterbolaget.

Förbundet hade en negativ budget inför 2016, vilket bland annat berodde på att avfallstaxan inte historiskt har höjts gentemot kommunerna. I budgetarbetet inför 2016 fanns många osäkerheter, bland annat avseende intäkter och kostnader som var kopplade till verksamhetsövergångar från Hallstahammar och Sala kommun samt att intäkter och kostnader föregående år från Enköping, Västerås och Skinnskattebergs renhållningskollektiv endast avsåg sista tertiet 2015.

VafabMiljö har övergripande mål enligt styrkortets fem olika perspektiv, vilka är: Kund, Medarbetare, Sam-

Ekonomisk analys

	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2016	Avvikelse mot budget
Intäkter	475 581	523 144	493 597	29 547
Kostnader	-479 509	-517 481	-501 050	-16 431
Resultat	-3 928	5 663	-7 453	13 116
Investeringsutgifter	116 624	98 56	144,8	
Räntebärande fordringar	11,1%	5,3%		
Långfristiga skulder	426 311	405 931		
Genomsnittlig upplåningsränta	1,7%	1,4%		

hållsansvar, Produktion/Processer samt Ekonomi.

Uppföljning av målen sker tertialvis avseende mätning av tex kundnöjdhet, medarbetares kompetensutveckling, marknadsundersökning, resurshushållningen genom ökad återvinning, ekonomi i balans samt ökad effektivitet genom bl.a. minskade kostnader. Bedömningen är att vi har god måluppfyllnad men har inte uppnått alla delmål fullt ut. Förbundet hade även föreslagit Fullmäktige att höja renhållningstaxan gentemot avfallsabonnenterna. Inför räkenskapsåret 2016 höjdes renhållningstaxan i flertalet kommuner.

Förbundets totala resultat för 2016 blev bättre än budget, vilket främst beror av ökade mottagningsintäkter för förorenade jordar, schakt- och byggavfall samt rejektintäkter från Mälarenergi. Kostnaderna har inte ökat i paritet med intäktsökningen. Vid beräkning av avskrivning av deponier har hänsyn tagits till hur stor andel av deponierna som har fyllts, vilket innebär en ökad avskrivning för 2016.

Redovisning för den kommunala avfallsbranschen

VafabMiljö särredovisar det lagstadgade grunduppdraget avseende hushållsavfall från den affärsmässiga verksamheten. Resultatet för hushållens avfall har varit negativt de senaste fem åren, främst beroende på att avgifterna har varit oförändrade

mot kommunerna. Sedan 2015 har VafabMiljö Kommunalförbund påbörjat övertagandet av kommunernas avfallsansvar. Förbundet gör i likhet med Bolagets tidigare särredovisning en fördelning av direkta och indirekta kostnader samt gemensamma stödresurser för att erbjuda en rättvisande bild av den kommunala avfallshandlingen. Tabellen på sid 29 visar sammanställt resultat, ackumulerat övertaget överskott samt insamlade mängder per kommun.

Lång- och kortsiktig betalningsberedskap, finansiering och risker

Förbundets långsiktiga och kortsiktiga betalningsberedskap är god. Förbundet har av medlemskommunerna en beslutat borgen uppgående till 600,4 mkr, (410,6 mkr). Räntenivåerna har varit fortsatt låg under 2016. Förbundet ingår i Västerås stads koncernkonto och finanspolicy. Borgensansvaret är fördelat efter medlemsandel.

VafabMiljö är exponerade för ränterisker, risker för kundförluster samt risk för anläggningskador. Riskerna hanteras genom efterlevnad och stöd av Västerås stads finanspolicy, systematisk kreditbedömning samt fullvärdesförsäkring av anläggningsbeståndet.

Investeringar

Investeringsbudgeten för 2016 uppgick till 144,8 och årets totala aktiveringar blev 160,6 mkr varav

62,0 mkr var bolagets pågående investeringar från 2015 som överförts. Investeringsbudgeten är lägre än utfall främst på grund av att direktio- nen redan under 2015 tagit beslut om investeringar som påbörjades under 2015, men som pågick och avslutades under 2016. Vidare har tilläggsbeslut tagits för bland annat lakvattenanläggningen som blev mer kostsam än förstudien som låg till grund till bud- geten. Årets största aktiveringar var nybyggnationen av lakvattenanläggning 63,1 mkr, nya ytor för deponier avseende icke och farligt avfall 31,6 mkr, krossningsutrustning 18,5 mkr samt fordon för insamling av hushållsavfall 15,5 mkr samt kärl till hushållsavfallsabonnenter 6,2 mkr. Årets totala avskrivningar uppgår till 54,7 mkr (56,4 mkr). I årets avskrivning ingår 3,8 mkr i en tilläggsavskrivning som avser skillnaden mellan beräknad mängd ton på deponi och verklig deponerad avfallsmängd.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

VafabMiljö Kommunalförbund var under 2015 ansvarig för hushållsin- samlingen i Heby, Fagersta, Norberg, Skinnskatteberg, Köping, Arboga, Kungsör, Hallstahammar och Su- rahammar. Under 2016 tillkom även hushållsin- samlingen för halva Västerås kommun, då tidigare trans- portentreprenör försattes i konkurs. Detta innebar att Förbundet snabbt behövde anpassa verksamheten och anställde personal och köpte fordon för att klara det ytterligare uppdraget.

Renhållningsansvaret för kom- munerna Heby, Fagersta och Nor- berg överlämnades till Förbundet per 2015-01-01. Enköping, Västerås och Skinnskatteberg överlämnade ansvaret till Förbundet under tertial 3 2015, vilket innebar helårseffekt först under 2016. Under 2016 har renhåll- ningsansvaret överlåtits från Hall-

Forts på nästa sida

stahammar (2016-04-01) och Sala (2016-10-01). För förbundet innebar detta ett myndighetsansvar kopplat till renhållningslagstiftningen, fakturering av samtliga avfallsabonnenter i dessa kommuner, utökad kundtjänst för att behålla befintlig servicegrad samt personalövergångar från kommunernas renhållningsförvaltningar.

Kommunernas överlämnande av renhållningsansvaret till VafabMiljö Kommunalförbund möjliggör större effektiviseringar med bland annat gemensamma upphandlingar, insamling av hushållsavfall över kommungränserna och gemensam administration.

Pågående tvister

I koncernen finns några kvarvarande tvister som inte har lösts under 2016. Förbundet har en pågående tvist med Konkurrensverket avseende otillåten upphandling av behandlingstjänster gentemot dotterbolaget. Ärendet är överklagat till Förvaltningsrätten. Bolaget har ett pågående ärende med Skatteverket avseende huruvida konstruktionsmaterial för permanenta vägar på en deponi är avdragsgilla eller inte. Förvaltningsrätten i Falun har beslutat i enlighet med Skatteverkets linje. Bolaget har för avsikt att överklaga beslutet.

Väsentliga personalförhållanden

Sedan 2016-01-01 har dotterbolagets samtliga anställda övergått till Kommunalförbundet, se tabell nedan.

Väsentliga personalförhållanden

Kommunalförbundet hade vid årsskiftet 2016/17 anställda fördelat enligt nedan.

Tillsvidareanställningar	238	(202)
Tidsbegränsade anställningar	10	(15)
Män	166	(141)
Kvinnor	72	(61)

Förbundet har sina anställdas pensioner tryggade via en avsättning och en försäkringslösning via KPA. Pensionsavsättningen har ökat med 1,9 mkr på grund av fler anställda, lägre ränta och längre medellivslängd. Den totala avsättningen uppgår till 21,1 mkr (19,2 mkr). Förbundet har valt att inte flytta del av pensionsavsättningen till ansvarsförbindelser enligt RKR 7:1. Orsaken är främst att underlagen från KPA behöver en genomlysning.

Miljöpåverkan och FoU

Större delen av VafabMiljös verksamhet är reglerad genom tillstånd enligt Miljöbalken. Detta gäller för samtliga 5 avfallsstationer, 18 Återbruk samt förbränning- och biogasanläggningar. Inga förelägganden enligt miljöbalken som är väsentliga för förbundet föreligger.

Inom ramen för ledningssystemet arbetar VafabMiljö med att ständigt förbättra verksamheten. Verksamheten påverkar miljön, mest positivt men även negativt. VafabMiljö informerar om sortering och avfall till företag och hushåll, omhändertar lakvatten, utviner och producerar gas vilket innebär positiv påverkan på miljön. Den historiska deponeringen

samt utsläpp till luft från transporter är områden där insatser för minskning av miljöpåverkan genomförs. VafabMiljö bidrar till forskning och utveckling på miljöområdet genom samarbete med bland annat Mälardalens högskola, KTH, och SLU.

Direktionens och ledningens arbete

Direktionens ledamöter utses av respektive medlemskommuns fullmäktige. Under 2016 hade direktionen sex möten. Närvaron var i genomsnitt ca 86 procent (99 procent). Direktionen har under 2016 arbetat med verksamhets- och ekonomistyrning, samt fattat beslut om bland annat strategi för insamling av hushållsavfall och placering av VafabMiljös huvudkontor. Ordförandeposten innehas sedan valet 2014 av Yngve Wernersson.

Förbundsledningen består av VD samt avdelningscheferna för Produktion, Transport & logistik, Process & underhåll, Hållbarhet & kommunikation, Ekonomi & Inköp samt Verksamhetsstöd. Ledningen har haft 10 möten.

Väsentliga händelser efter räkenskapsåret och framtida utveckling

Genom att det etableras många nya bostadsområden i delar av regionen byggs även fastighetsnära insamlingslösningar för tidningar, förpackningar, batterier och smälektronik. Sammantaget ger ökningen av antalet hushåll och möjligheterna till sortering positiva effekter ekonomiskt- och miljömässigt och även på VafabMiljös verksamhet.

Råvarupriserna minskade kraftigt under 2015, men har återhämtat sig under 2016. Den utvecklingen påverkar även ekonomin för VafabMiljö. I samband med nyetablering i regionen har stora mängder jordar inkommit. Intäkterna från denna verksamhet har stor betydelse för det ekonomiska resultatet. Osäkerheten

Sjukfrånvaro i %

	2016	2015
Total sjukfrånvaro %*	5,3	4,5
- långtidsjukfrånvaro %**	44,2	35,9
- sjukfrånvaro för män %*	4,92	4,70
- sjukfrånvaro för kvinnor %*	6,27	4,09
- anställda -29 år %*	1,67	1,23
- anställda 30-49 år %*	4,13	4,82
- anställda 50 år %*	7,33	4,93

* I procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid

** I procent av den totala sjukfrånvaron.

Med långtidsjukfrånvaro avses sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

kring hur inflödet av jordar utvecklas de närmaste åren är stor. Förutom utvecklingen inom byggsektorn minskar de tillståndsmässiga möjligheterna för VafabMiljö att ta in jordar i samma omfattning som skett de senaste åren. Möjligheten till statligt stöd för biogasproduktionen i Sverige, liksom för till exempel Danmark, Holland och Tyskland, kommer att vara en avgörande fråga för den svenska

biogasens avsättningsmöjligheter på marknaden.

I slutet av 2015 godkände Europeiska kommissionen den svenska skattebefrielsen av biogas som drivmedel t.o.m. utgången av 2020. Det beslutet har stor ekonomisk betydelse för Förbundets biogasförsäljning. Även införandet av EU:s industriutsläppsdirektiv och kravet på att kunna redovisa att den bästa möjliga

tekniken används i miljöständspliktiga anläggningar kommer att påverka VafabMiljö de närmaste åren.

Den 1 juli 2016 trädde en rad lagändringar i kraft under samlingsnamnet "Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy". Det hela grundar sig i ett EU-direktiv om icke-finansiell rapportering som antogs 2014.

Redovisning av medlemskommunerna i Förbundet

	Totalt	Heby	Fagersta	Norberg	Skinn- skatte- berg	Enköping	Västerås	Hallsta- hammar	Sala	Övr med- lemskom- muner
Resultaträkning tkr										
Intäkter	231 890	12 616	12 515	5 058	5 408	44 588	116 923	12 104	6 376	16 303
Kostnader	-233 595	-11 058	-12 081	-5 458	-4 850	-44 053	-119 596	-11 521	-7 036	-17 941
Årets resultat	-1 705	1 557	434	-400	558	534	-2 673	583	-660	-1 638
Ack, värde kärl/fordon	15 211	2 093	961	391	237	944	10 177	119	289	
Bokfört värde	13 473	1 677	814	298	222	894	9 195	116	257	
Erhållet ackumulerat resultat från kommunernas verksamhetsöverlåtelse, tkr										
Skuldfört ack överuttag 2014	32 809	2 641	3 355	3 439	1 503	4 206	17 665			
Övrigt										
Restavfall (ton)	50 418	2 307	2 522	925	834	7 422	21 477	2 621	3 531	8 779
Bioavfall (ton)	17 430	475	442	262	213	1 515	9 763	854	1 126	2 780
Farligt avfall (ton)	8 710	496	304	194	118	1 169	3 491	546	677	1 715
Återbruksavfall 2016 (ton)	90 924	4 457	3 138	1 792	1 104	11 987	40 157	4 865	6 546	16 875
Antal invånare	324 372	13 755	13 445	5 795	4 429	42 988	147 420	15 843	22 353	58 344
Transportentreprenör		VafabMiljö	VafabMiljö	VafabMiljö	VafabMiljö	Reno- Norden	Ragnsells/ VafabMiljö	VafabMiljö	Reno- Norden	VafabMiljö

Resultaträkning

Belopp i tkr		KONCERNEN		KOMMUNALFÖRBUNDET	
		2016	2015	2016	2015
Verksamhetens intäkter	not 1 not 2	523 144	475 581	521 869	95 764
Verksamhetens kostnader	not 3	-456 885	-420 310	-455 411	-94 316
Avskrivningar	not 4	-54 701	-56 444	-54 701	-
Verksamhetens nettokostnader		11 558	-1 173	11 757	1 448
Finansiella intäkter		156	99	152	-
Finansiella kostnader	not 5	-6 051	-3 650	-6 007	-250
Årets skattekostnad		-	796		
Årets resultat		5 663	-3 928	5 902	1 198

Balansräkning

TILLGÅNGAR	KONCERNEN		KOMMUNALFÖRBUNDET	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
BELOPP I TKR				
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	not 6			
Immateriella anläggningstillgångar	1 008	-	1 008	-
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	185 227	130 826	185 227	-
Maskiner och inventarier	249 990	199 637	249 990	-
Övriga materiella anläggningstillgångar	14 840	79 943	14 840	3 090
Finansiella anläggningstillgångar	704	1 598	64 904	64 200
Summa anläggningstillgångar	451 770	412 004	515 970	67 290
Omsättningstillgångar				
Förråd mm	3 983	2 907	3 983	-
Fordringar	130 403	148 250	129 976	92 221
Kassa och Bank	55 975	73 893	55 927	41 373
Summa omsättningstillgångar	190 361	225 050	189 886	133 594
SUMMA TILLGÅNGAR	642 131	637 054	705 856	200 884

Balansräkning

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH KULDER

BELOPP I TKR

	KONCERNEN		KOMMUNALFÖRBUNDET	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
EGET KAPITAL	not 8			
Årets resultat	5 663	-3 928	5 902	1 198
Övrigt eget kapital	-1 782	2 146	1 198	-
Summa eget kapital	3 881	-1 783	7 100	1 198
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	not 9	21 128	19 235	21 128
Andra avsättningar	not 10	89 106	78 950	89 106
	110 234	98 185	110 234	0
Skulder				
Långfristiga skulder	not 11	405 931	426 311	470 843
Kortfristiga skulder	not 12	122 085	114 341	117 679
	528 016	540 652	588 522	199 686
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	642 131	637 054	705 856	200 884
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER				
Panter och därmed jämförliga säkerheter		16 823	16 823	16 823
Ansvarförbindelser		Inga	Inga	Inga

Finansieringsanalys

	KONCERNEN		KOMMUNAL FÖRBUNDET
	2016	2015	2016
BELOPP I TKR			
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet			
Av- och nedskrivningar	54 701	57 098	56 444
Gjorda avsättningar	22 137	23 484	22 137
lanspråktaga avsättningar	-10 088	-11 762	-10 088
Förändringar i skatteposter	5 876	610	4 913
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-	-2 755	-
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	75 045	65 502	76 064
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	20 618	-87 445	-34 749
Ökning/minskning varulager	-1 076	901	-3 983
Ökning/minskning kortfristiga skulder	1 844	38 442	-25 727
Kassaflöde från den löpande verksamheten	96 431	17 400	11 605
Investeringsverksamheten			
Investering i immateriella anläggningstillgångar	-1 008	-	-1 008
Förändringar i materiella anläggningstillgångar	-93 851	-115 572	-94 915
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-	- 361	-
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	890	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-93 969	-115 933	-95 923
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån	-	152 691	98 872
Minskning av långfristiga skulder	-20 380	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-20 380	152 691	98 872
Årets kassaflöde	-17 918	54 158	14 554
Likvida medel vid årets början	73 893	19 737	41 373
Likvida medel vid årets slut	55 975	73 895	55 927

Noter

gemensamma för kommunalförbund och koncern

NOT 1 REDOVISINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning vilket bl.a. innebär att: (Om principerna hade varit oförändrade jämfört med föregående år, så skulle det ha angetts här)

Fördringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffnings-värdet.

Sammanställd redovisning

I VafabMiljö Kommunalförbund ingår dotterbolaget VafabMiljö AB (556191-4200) som ägs till 100% sedan 2015-06-19. Inga förändringar har skett under året i koncernstrukturen.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden. Med förvärvsmetoden avses att det förvärvade egna kapitalet i dotterbolagen elimineras. Ekonomiska transaktioner mellan de i koncernen ingående bolagen respektive kommunen har i allt väsentligt eliminerats.

Det kommunala bolagets redovisning är upprättad i enlighet med Årsredovisningslagen, Bokföringslagen samt Bokföringsnämndens allmänna råd. Inga väsentliga skillnader i redovisningsprinciper har identifierats.

INTÄKTER

Redovisning av intäkter

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Försäljning av varor och tjänster redovisas vid leverans till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljningen redovisas efter avdrag för moms och rabatter.

I koncernredovisningen elimineras koncernintern försäljning. Övriga intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande: Hysesintäkter i den period uthyrningen avser och ränteintäkter i enlighet med effektiv avkastning.

KOSTNADER

Avskrivning

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark och pågående arbeten görs inga avskrivningar. En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgång görs.

Följande avskrivningstider tillämpas:

• Immateriell tillgång	3 år
• Mark	-
• Byggnader	15-30 år
• Tekniska anläggningar	7-15 år
• Maskiner	7-15 år
• Övriga inventarier	5-10 år

För tillgångar med olika nyttjandeperiod överstigande 500 mkr tillämpas komponentavskrivning. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt. Normalt omprövas dock inte tillgångars nyttjandeperiod om avskrivningstiden är 5 år eller lägre och det bokförda restvärdet understiger 100 tkr. Nyttjandeperioden revideras för samtliga tillgångar vid överlåtelse.

Avskrivningsmetod

I normalfallet tillämpas linjär avskrivning, dvs. lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas vanligtvis när tillgången tas i bruk. Andra metoder används i speciella fall när dessa bättre återspeglar tillgångens förbrukning och tillgången har ett värde. Ett sådant exempel är anläggning för deponi där en produktionsberoende avskrivningsmetod tillämpas, vilket innebär att avskrivning görs i den takt som deponin tas i anspråk.

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång. Gränsen för mindre värde har satts till ett prisbasbelopp och gäller som gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Materiella och immateriella anläggningstillgångar

Anskaffningsvärde

Investeringsbidrag redovisas från och med 2016 som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Tidigare redovisades investeringsbidrag så att de reducerade det bokförda värdet. Jämförelsetalen för tidigare år har inte omräknats enligt den nya principen, då restvärdena inte är väsentliga. Inga räntor aktiverats.

Nedskrivningar

Om en nedskrivning har gjorts efter prövning skall tillgången beskrivas, beloppet som påverkat resultatet skall redovisas och omständigheterna till nedskrivningen skall belysas.

Avsättningar och ansvarsförbindelser

Avsättningar för deponi har tagits upp till den ackumulerade del som kommunerna årligen har debiteras, i enlighet med en uppsatt 30 års plan fram tom år 2057 reducerat med årets kostnader för återställande och efterbehandling av de äldre deponierna på Förbundets anläggningar. Återställningsplanen är nuvärdesberäknad och uppdateras vart tredje år. För den nya deponin görs en avsättning utifrån antalet deponerade ton.

Värdering och upplysningar om pensionsförpliktelser

Pensionsförpliktelser för anställda i förbundet redovisas som pensionsavsättning och avviker från RKR 7.1 där pensioner intjänade före 1998 skall redovisas som ansvarsförbindelse. Ingen av de förtroendevalda har uppdrag på en betydande del av en heltid och har därmed inte rätt till pension enligt "Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda".

Redovisning av hyres-/leasingavtal

Leasingavtal där varje enskilt avtal är oväsentligt och enskilt klassificeras som operationell leasing. När värdet är väsentligt redovisas avtalet som finansiell leasing.

Noter

Not 2 Verksamhetens intäkter

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	2016	2015	2016	2015
Kommunala uppdraget				
Taxor och avgifter	228 837	95 764	228 837	95 764
Behandlingsintäkter för hushållens och återbruksavfall	39 394	116 644	39 394	-
	268 231	212 408	268 231	95 764
Kommunala utvidgade uppdraget				
Försäljningsintäkter främst från Återbrukens insamlade återvinningsmaterial	31 645	36 355	31 645	-
Biogasintäkter främst från hushållens organiska avfall	70 586	65 598	70 586	-
Värmeintäkter från Norsa förbränningsanläggning	19 034	17 742	19 034	-
Transportintäkter hushåll	32 013	32 306	32 013	-
Förorenade jordar	26 228	33 417	26 228	-
Hyror och arrenden	3 623	3 429	3 623	-
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	2 919	2 893	2 919	-
Realisationsvinst	1 234	266	1 234	-
Övriga intäkter	2 960	5 457	1 712	-
	191 090	197 463	188 994	-
Övriga uppdrag				
Behandlingsintäkter från övrigt avfall	40 625	39 785	40 625	-
Transportintäkter övriga	24 046	25 925	24 046	-
	64 671	65 710	64 671	-
Summa	523 144	475 581	521 869	95 764

Not 3 Verksamhetens kostnader

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	2016	2015	2016	2015
Löner och sociala avgifter	-128 179	-114 223	-128 179	-
Pensionskostnader	-7 432	-10 064	-7 432	-
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-40 107	-38 369	-40 107	-
Bränsle, energi och vatten	-11 109	-10 401	-11 109	-
Köp av huvudverksamhet	-184 790	-165 453	-184 790	-94 316
Avfallsskatt	-9 808	-8 637	-9 808	-
Avsättning till gamla och nya deponier	-20 244	-19 444	-20 244	-
Övriga tjänster	-34 759	-29 914	-33 284	-
Lokal och markhyror	-4 124	-3 041	-4 124	-
Realisationsförluster och utrangeringar	-1 080	-323	-1 080	-
Övriga kostnader	-15 253	-20 441	-15 253	-
Summa	-456 885	-420 310	-455 411	-94 316

Not 4 Avskrivningar

	Koncernen		Kommunalförb.	
	2016	2015	2016	2015
Avskrivning byggnader och anläggningar	-14 568	-17 733	-14 568	-
Avskrivning maskiner och inventarier	-40 133	-38 057	-40 133	-
Avskrivning på goodwill	-	-655	-	-
Summa	-54 701	-56 444	-54 701	0

Not 5 Finansiella kostnader

	Koncernen		Kommunalförb.	
	2016	2015	2016	2015
Räntekostnader	-3 258	-3 472	-3 214	-
Bankgarantier, ränteavgift på revers och borgensavgift	-1 862	-	-1 862	-250
Övriga finansiella kostnader	-931	-178	-931	-
Summa	-6 051	-3 650	-6 007	-250

År 2015 i koncernen låg ränte- och borgensavgiften under övriga kostnader med 1 404 tkr

Noter

Not 6 Anläggningstillgångar

	Immateriella anläggningstillgångar	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Maskiner och inventarier	Övriga materiella anläggningstillgångar	Finansiella anläggningstillgångar	
Ingående anskaffningsvärden	-	-	-	3 090	65 798	68 889
Årets förändring	-	-	-	-	-	-
Övertagna anläggningar vid verksamhetsöverlåtelse	-	130 826	199 637	76 853	-	407 316
- Årets aktiverade utgifter	-	34 104	64 462	-	-	98 566
- Försäljningar och utrangeringar	-	12	1 964	-	895	2 871
- Omklassificeringar	1008	34 876	27 136	-65 103	-	2 082
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 008	199 795	289 271	14 840	64 904	569 818
Ingående avskrivningar	-	-	-	-	-	-
- Försäljningar och utrangeringar	-	1	852	-	-	853
- Omklassificeringar	-	-	-	-	-	-
- Årets avskrivningar	-	-14 568	-40 133	-	-	-54 701
Utgående ackumulerade avskrivningar	-	-14 568	-39 281	-	-	-53 848
Utgående restvärde enligt plan	1 008	185 227	249 990	14 840	64 904	515 970
						-64 200
						451 770

För koncernredovisningen gäller samma siffror dock är aktierna under finansiella anläggningstillgångar exkluderade/eliminerade med 64 200 tkr.

Not 7 Fordringar

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	2016	2015	2016	2015
Kundfordringar	34 064	70 837	34 064	48 635
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	44 115	38 018	44 115	10 818
Mervärdskattefordringar	3 007	135	3 007	-
Fordran mot ägar-kommunerna	32 768	32 768	32 768	32 768
Övriga kortfristiga fordringar	16 449	6 492	16 023	-
Summa	130 403	148 250	129 976	92 221

Not 9 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	Koncernen		Kommunalförb.	
	2016	2015	2016	2015
Pensionsförpliktelser enligt KPA	-	19 235	-	-
Pensionsförpliktelser före 1988 enligt KPA	7 528	-	7 528	-
Pensionsförpliktelser efter 1988 enligt KPA	13 600	-	13 600	-
Summa avsatt till pensioner	21 128	19 235	21 128	0
Ingående avsättning	19 235	16 365	-	-
<u>Nya förpliktelser under året</u>				
Övertagande av pensioner vid verksamhetsförlåtelse från Vafab Miljö AB	-	-	19 235	-
Årets förändring	1 893	2 870	1 893	-
Utgående avsättning	21 128	19 235	21 128	0

Not 8 Eget kapital

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	2016	2015	2016	2015
Årets resultat	5 663	-3 929	5 902	1 198
Övrigt eget kapital	-1 782	2 146	1 198	-
Utgående eget kapital	3 881	-1 783	7 100	1 198
Koncernens egna kapital				
	Årets resultat	Övr. eget kapital	Eget kapital	
Ingående värde 2016-01-01	-3 929	2 147	-1 783	
Omf. fg års resultat	+3 929	-3 929	-	
Årets resultat 2016-12-31	5 663	-	5 663	
Utgående eget kapital 2016-12-31	5 663	-1 782	3 881	
Totalt resultat för medlemskommunerna med överlämnat ansvar till Förbundet			-1 705	1 198
- Ackumulerat eget kapital för medlemskommunerna (2015 & 2016)			-507	-
Akkumulerat resultat per kommun				
Medlemskommun Heby			2 623	1 066
Medlemskommun Fagersta			830	396
Medlemskommun Norberg			-28	372
Medlemskommun Skinnskatteberg			404	-154
Medlemskommun Enköping			1 650	1 117
Medlemskommun Västerås			-3 881	-1 207
Medlemskommun Hallstahammar			520	-
Medlemskommun Sala			-751	-
Medlemskommun ej överlämnat				
renhållningsansvaret			-1 874	-392
Summa eget kapital			-507	1 198

Medlemskommunerna, förutom Enköping och Västerås, budgeterade tidigare ett nollresultat. Enköping budgeterade -2,5 mkr/år och Västerås -5 mkr/år. För dessa kommuner har kommunalförbundet minskat underskottet. Övriga kommuner visar mer eller mindre positiva resultat för 2016. Det negativa resultatet för Sala beror på övergången som gjordes 2016-10-01. Underskottet från särredovisningen och implementeringskostnader för IT har ännu inte täckts av abonnentintäkterna. Det negativa resultatet för Köping, Arboga, Kungsör och Surahammar beror på att abonnentintäkterna ännu inte har överlåtits och att kommunalförbundet har haft kostnader som inte har täckts av den grund- och rörliga avgift som kommunalförbundet har debiterat dessa kommuner.

Noter

Not 10 Andra avsättningar

	Koncernen		Kommunalförb.	
	2016	2015	2016	2015
Avsatt för återställande av äldre deponier				
Redovisat värde vid periodens början	59 197	46 243	-	-
Övertaget värde från verksamhetsöverlåtelse	-	-	59 197	-
Periodens avsättningar	18 700	18 700	18 700	-
Ianspråktaget under perioden	-10 088	-5 746	-10 088	-
Utgående avsättningar	67 809	59 197	67 809	0
Avsatt för återställande av aktiv deponi				
Redovisat värde vid periodens början	9 343	8 599	-	-
Övertaget värde från verksamhetsöverlåtelse	-	-	9 343	-
Periodens avsättningar	1 544	744	1 544	-
Utgående avsättningar	10 887	9 343	10 887	0
Andra avsättningar				
Redovisat värde vid periodens början	10 410	14 460	-	-
Övertaget värde från verksamhetsöverlåtelse	-	1 170	10 410	-
Årets återföring/utbetalning	-	-5 220	-	-
Summa andra avsättningar	10 410	10 410	10 410	0
Utgående avsättningar	89 106	78 950	89 106	0

Avsättningen för återställande av de äldre 6 icke-aktiva deponierna i regionen. Återställandet beräknas pågå till 2027. Projektering av den sista etappen pågår för närvarande. Avsättning för återställande av den aktiva deponin ianspråktagen år 2009 görs med 25 kr per ton för icke-farligt avfall och 61 kr per ton för farligt avfall som läggs på deponin. Beräkningarna är uppdaterade 2016 och baserar sig på den tidigare utredning som gjordes avseende metod för att återställa deponier.

Not 11 Långfristiga skulder

	Koncernen		Kommunalförb.	
	2016	2015	2016	2015
Ingående låneskuld	426 311	209 420	64 200	-
Övertagen checkräkningskredit vid verksamhetsöverlåtelse	-	-	379 228	-
Nyupplåningar under året	-	216 891	27 415	64 200
Årets amortering/självinansiering	-20 380	-	-	-
Utgående låneskuld	405 931	426 311	470 843	64 200
Långfristiga skulder	405 931	426 311	470 843	64 200
Skulder till Västerås stad	369 722	390 102	370 521	27 991
Skulder till medlemskommuner	36 209	36 209	36 209	36 209
Skuld till dotterbolag	-	-	64 113	-
Summa	405 931	426 311	470 843	64 200
	2016	2015		
Genomsnittlig ränta	1,4%	1,7%		

Genomsnittlig räntebindningstid (dagar)

Inga lån förfaller inom 5 år.

Lånen till Västerås Stad avser en checkräkningskredit och skuld till övriga medlemskommuner avser köp av aktier i Vafab Miljö AB. Skulden till dotterbolag avser köpeskillingen för överlåtna tillgångar och skulder i enlighet med överlåtelseavtalet.

Not 12 Kortfristiga skulder

	Koncernen		Kommunalförbundet	
	2016	2015	2016	2015
Kortfristig skuld till dotterbolag	-	-	-	58 384
Leverantörsskulder	33 663	26 576	33 663	27 387
Moms och punktskatter	4 653	3 014	247	-
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	7 673	2 215	7 673	-
Semesterlöneskuld	8 705	7 379	8 705	-
Pensionskostnader och löneskatt	6 097	3 944	6 097	-
Upplupen abonnentskuld	32 768	32 768	32 768	32 768
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	28 526	38 445	28 526	16 947
Summa	122 085	114 341	117 679	135 486

VafabMiljö Kommunalförbund
222000-3129

Västerås 30 mars 2017

Yngve Wernersson (S),
Västerås

Marie Norin Junttila (S),
Kungsör

Magnus Eriksson (SBÄ),
Sala

Henning Bask (S),
Norberg

Magnus Åstrand (C),
Surahammar (Suppleant)

Eleonor Wikman (S),
Fagersta

Sverre Ahlbom (S),
Enköping

Elisabeth Bertö (M),
Arboga

Peter Ristikartano (MP),
Hallstahammar

Per Möller (C),
Heby

Anne Tjernberg (S),
Köping

Patrik Gålbom (L),
Skinnskatteberg

Vår revisionsberättelse har lämnats den 4 april 2017

Joa Silver
Av Västmanlands kommuner och landsting
utsedda förtroendevalda revisorer.

Barbara Conte

Leif Nilsson
Av Heby kommuns fullmäktige utsedd
förtroendevald revisor.

Revisionsberättelse för räkenskapsåret 2016

Vi har utsetts av förbundsmedlemmarna att granska den verksamhet som bedrivits av direktionen under år 2016.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och förbundsordningen.

Vi bedömer att direktionen har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt, i allt väsentligt, tillfredsställande sätt. Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.

Vi har alltför sent getts tillfälle att granska bokslut och fullständiga delårs- och årsredovisningar varför vi inte haft möjlighet att avlämna bedömning av delårsrapporten och revisionsberättelse för årsredovisningen inom föreskriven tid. Vi rekommenderar att tidsplaner, resurser och förberedelser tillsätts så att delårs- och årsredovisningarna framgent kan avlämnas i föreskriven tid.

Vi bedömer att det i förbundets budget och verksamhetsplan 2016 angetts mål som är kopplade till begreppet "god ekonomisk hushållning" genom de fastställda övergripande målen i förbundets styrkort. Man har besl-

tat om ett finansiellt mål, om en ekonomi i balans, samt fyra verksamhetsmål. Av redogörelsen i förvaltningsberättelsen framgår att det finansiella målet har uppfyllts. Redogörelsen för verksamhetsmålen visar att målet avseende kunder uppnåts medan övriga tre mål kopplade till kärnverksamheten inte fullt ut uppnåts för 2016. Förbundets samlade bedömning är trots det att man sammantaget uppfyllt god ekonomisk hushållning.

Förbundet har inte upprättat någon avstämning av balanskravsresultatet i förvaltningsberättelsen. Mot bakgrund av årets överskott och med beaktande av redovisade realisationsvinster framgår dock av årsredovisningen att ett positivt resultat uppkommer varför balanskravet ändå kan anses vara uppfyllt. Vi rekommenderar att en avstämning av balanskravet införs i kommande delårs- och årsredovisningar.

Sammantaget anser vi att utfallet avseende god ekonomisk hushållning i huvudsak är uppnått varför slutsatsen är att man bedrivit verksamheten på ett ekonomisk effektivt sätt.

Vi tillstyrker att direktionen och de enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet

Vi tillstyrker att förbundets årsredovisning för 2016 godkänns.

Västerås den 4 april 2017

Barbara Conte

Leif Nilsson

Joa Silver

VafabMiljö arbetar med hållbar och miljöriktig avfallshantering och är bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommuner.

VafabMiljö, Returvägen 20, 721 37 Västerås, Tel: 021-39 35 00
E-post: info@vafabmiljo.se, Hemsida: www.vafabmiljo.se, Facebook: www.facebook.com/VafabMiljo